

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Itthon: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Yidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

— Egyes szám ára 4 fillér. —
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412

Álom? vagy hazugság?

Debrecen, 1905. máj. 30.

(V.) Nem álom, nem is hazugság, hanem valóság és igazság az, hogy meg lesz a debreceni egyetem. — Meg lesz, mint élettől duzzadó, erőteljes virulófenséges alkotása a magyar reformátusságnak, hasonlatos lesz megalkotójához: vésszszel viharral dacoló, a sötétség hatalmával szembeszálló, világító fáklyája az igaz tudománynak, üde és kiapadhatatlan forrása a haza és ember-szeretetnek, kifogyhatatlan termékeny talaja a magyar szellemnek.

Meglesz, biztosan meglesz és ilyen lesz a debreceni egyetem. Hiába rikoltozza bucsuztató zsolozsmáit a siratóknak kicsinyhitű tábora. Omoljanak bár patakként a siratóknak vértöngyei, öklözzék meg bár a magas menyboltozatot: szaggassák bár széjjel ruházatjukat, jajgatásukkal rázkódtassák meg bár a levegőget: minket ez a szeretetség meg nem indít, a mi tárgyilagos ítéletünket ezek az elkéseredett kirohanások nem befolyásolják.

Mert teljes erőnkől és teljes lelkünkől csak helyeseljük az egyházkerületi közgyűlésnek halasztó határozatát és teljes szívünket és minden erőnköt a szeretett ügy iránt való aggodalom ép annak következtében marcangolhatná, hogyha a kisebbségnek vérmes reményekkel felbuzdult lelkese-sedése győzött volna. Győzött az előrelátásnak bölcsessége a hiúság mohósága felett. A körülményeket higgadtan mérlegelő tárgyilagosság gátat vetett a megsarkantyuzó túlbuzgóságnak és bilincset rakott azokra a kezekre, amelyek e dicsőséges kálvinista Sion alá szertem hinni: nem szándékosan az államsegélynek aknáját ásták.

Valósággal megdöbbenő volt az a szenvedélyes hang, melyen a helybeli napi sajtó az egyházkerületi közgyűlés ismeretes halasztó határozatát tárgyalta. Valóságos versenyt tapasztaltuk a szenvedélyes fellángolásnak, mintha csak kertjeinket, vetéseinket hazánkat letiporni, feleségünket, gyermekeinket elrabolni kész ádáz ellenség rohant volna meg bennünket. Sok hűhó semmiért! És elvégre is ki az a vakmerő, aki az esperesi és gondnoki, egyházi és világi tanácsbírói, gimnáziumi és főiskolai tanári karnak legnagyobb részét csak gyausítani is merészeli a tekintetben, hogy szavazatának leadásánál nem a főiskola jövőjének, nem az egyetem hivatásának lelkiismeretes és

gondos mérlegelése vezérelte? Hiszen ha ez csak egy másodpercre is megtörténhetnék: nemde jogosult volna a mi részünkről az a feltevés, hogy a halasztási indítványt ellenző 14 tiszteit és érdemes férfunak szavazatát szintén nem az ügynek szeretete, hanem burkolt melléktekintetek irányítsák. Jó és a szenvedélyes fergetegben ez az igazán megnyugtató, hogy ezt még a nagytemplom csillagjain is felül lángoló, elvakult szenvedély sem meri állítani. És most lássuk hát, vajjon mi is történt valójában?

Az egyházkerületi közgyűlés tárgysorozatának 78. o. pontja szerint napirendre került „A debreceni protestáns egyetem ügyében a tiszántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése által, a második budapesti ev. ref. országos zsinathoz intézendő fölterjesztés tervezete”. Ez a felterjesztés tervezet ki-nyomatott és a ker. közgyűlés tagjai között széjjel osztatott. Mindegyik közgyűlési tagnak módjában állott tehát meggyőződni arról, hogy a bölcséleti tanszak felállításához és életben tartásához 3 mond három millió koronát meghaladó tőke szükséges, mert csak a *normál* költségvetés szerint 151.272 kor. kiadást kell fedezni. Ezzel szemben az egyetemi alaptökeknek összege: 1 millió 350.000 korona, tehát a szükséges tőke összeg egyharmad részénél valamivel több. De bölcsen rámutat ez a tervezet arra is, — a mi különben is egészen természetes és magától értetődő — hogy a bölcséleti tanszak felállítása, tehát az egyetem létesítése után a főiskolának jogi és hittan szakjait sem lehet és nem is szabad a jelenlegi helyzetben meghagyni, hanem ezeket is fejleszteni, és egyetemi színvonalra kell emelni. Ez a fejlesztés pedig ugyancsak az említett *tervezet* szerint 81500 kor. évi költséget, illetőleg ennek megfelelő 1.620.000 korona tőkét igényel. Fájdalom azonban, hogy ebből a szintén nem bagatell összegből eddig az ideig csak a nullák vannak kéznél.

Ez a *tervezet* tehát éppen azokra a roppant akadályokra: a tőke vagyonnak hiányára mutat rá, kétségtelen hitelességgel, a melyek miatt az egyetem létesítése, a bölcsészeti tanszak megnyitása *ma még* lehetetlen. Ez a **felterjesztés tervezet volt tehát napirenden, és nem ennek ellenkezője: t. i. a bölcséleti tanszakkal már az 1905/6 tanévben leendő megnyitása.**

Ez az utóbbi kérdés a tárgy sorozatba egyáltalán felevéve sem volt. Nem pedig azért, mert a főiskolai igazgató tanács, a kinek pedig tudta és akarata nélkül még egy cserép sem eshet le a főiskola tetőzetéről — egyszerűen nem hagyta a kerületi közgyűlés elé terjeszteni ezt a kérdést.

És hogy a Főiskola Igazgató Tanács nem hagyta magát elcsábítani az egyetemi bizottságnak eléje terjesztett rózsaszínű javaslata által, arra ennek a Tanácsnak az említett felterjesztési tervezetben — általam is ezuttal kiemelt pénzügyi okokon kívül több és igen súlyos oka volt.

Ezek közül az okok közül csak azt említem meg, hogy pl. a bölcséleti tanszak tanárainak az egyetemi bizottság által tervezett fizetése sokkal felülhaladta volna a jog- és hittani tanároknak jelenlegi fizetését miből következnek, hogy a jogi és hittani tanárok számszerint tizenhárman tekintettel a főiskolának egyetemi jellegére, nyomban hasonló összegű fizetést — és teljes joggal igényelhetek volna. Már maga ez az egyetlen körülmény az államsegély igénybe vételére kényszerítette volna a főiskolát, mert egyrészt hiányozván a megfelelő tőke, másrészt az említett jogos igény teljesítése elől elzárkózni nem lehetvén, a kínos helyzetet másként megoldani nem lehetne. Hasonló fontos ok volt a bölcséleti tanszak hallgatóinak minősítése. A nyert felvilágosítások szerint ugyanis a bölcséleti tanszak hallgatóinak itt eltöltendő évei csak abban az esetben számíthatnak be a tanári képesítésnél, hogyha legalább egy évet valamelyik állami egyetemen töltenek el. Hiszen már most is majdnem ennyire vagyunk! Mert a teológiát végzett növendék ha 2 éven át hallgatója akármelyik egyetemnek: tanári képesítést nyerhet. Tehát csupán azért, hogy 10—13 tanulót 3 éven át képezzünk akár a budapesti, akár a kolozsvári egyetemnek: csakugyan felesleges volna évenként harmincezer koronát meghaladó összeget már most kiadni, holott ezt az összeget tőke képezésre fordítva csak egy évtized alatt is legalább négy új tanszéknek ellátására szükséges tőke lesz megteremtve.

Egyébb szintén igen fontos okot, amelyek az Igazgató tanácsot fentebb érintett határozatának meghozatalára bírtak, azt hiszem bátran melőzhetek. Mert csak ez a két ok is elegendő, — azt hiszem — minden tárgyilagosan gondolkozó, nemcsak a szív hevesességé-

nek és a lélek tüzeinek hatalma alatt álló, hanem a fontolgató, a számító, a ridegen mérlegelő észnek tanácsa által vezérelt emberben az a meggyőződést kelteni, hogy ily körülmények között, ma még a bölcséleti tanszagnak megnyitása helyrehozhatatlan bajoknak lett volna előidézője. Egy elhamarkodott határozattal a romlásnak csirái lettek volna elültetve.

A Főiskolai Igazgató Tanács tehát visszaadta az egyetemi bizottságnak az eléje terjesztett javaslatot azzal, hogy az említett és még más súlyos akadályokat előzetesen hártassa el és majd azután tegyen a tanszak megnyitása iránt érdemleges javaslatot.

Az egyetemi bizottság azonban a helyett, hogy ezt tette volna: harangozott harang nélkül. *Mit sem törődve a debreceni ref. egyháznak mint egyik leghathatósabb iskola fenntartónak a főiskolával egyidős tanárválasztói jogával*: neveket hozott forgalomba, akiknek országos hírű viselőit, elismert nagynevű tudósokat az ősszel felállítandó bölcséleti tanszakra tanároknak meghívati akart, sőt mi több, azt hiszem nem csalódom, hogy ennek az egyetemi bizottságnak néhány — nem az eszükkel, hanem a szívével gondolkozó tagja — vette rá a kerületi elnökséget arra, hogy a közgyűlési tárgysorozat említett 78. o) pontjánál egyenesen a bölcséleti tanszagnak már folyó év őszén leendő megnyitását tárgyalassa. És hogy ez sikerre vezessen: készült (nem tudni ki által) egy költségvetés is a felállítandó 4 bölcséleti tanszék és tanárképző részére, továbbá lekerend, megtüzdelve műének (!) és törvényszéki orvostan (!) közegészségtan (!) elnevezésű főtantárgyakkal és számos special kollegiummal. (melyekről köztudomásu, hogy legalább ma a jogi és hittani szakon hall-

gatójuk nincsen). Ez a költségvetés és lekerend nem tudni kinek a rendelkezése folytán kinyomatva és a kerületi közgyűlés tagjai között széjjelosztva lett. Sajnálattal kell azonban mondanunk, hogy ez a költségvetés nagyon is alkalmas volt arra, hogy a kerületi közgyűlésnek tagjait megtévessze. Szerencse azonban, hogy kéznél volt a már fentemlített *felterjesztési tervezet*, mert ebből mindenki megérthette azt, hogy a most említett *költségvetésbe* oly alapítványoknak kamatjövédelme is felvettett a bölcséleti tanszak szükségleteinek fedezésére, amely alapítványoknak kamatjához ma még hozzá nyulni nem is szabad, mert ezek a kamatok az alapítóknak rendelkezései szerint egyelőre főkekepezésére fordítandók, mint például a Sós Gábor-féle alapítványok ma — a költségvetés szerint is — 172,894 kor. 66 filléryi összege. Akár szándékosságnak, akár csak tévedésnek volt aztán ez a jogosulatlan felvétel a következménye: végeredmény szempontjából egyre megy: t. i. annak megállapítására, hogy ezt a költségvetést komolyan venni nem lehet. Bizonyára a költségvetés készítője sem merete komolynak venni ezt a munkát, legalább abból, hogy nevét nem írta alá: azt következtethetem, hogy érette a felelősséget nem hajlandó elviseelni a nyilvánosság előtt.

De eltekintve ettől a költségvetésbeli poetica licenciától: még mindig nem voltak elosztatva azok a súlyos akadályok, a melyek az Igazgató Tanács részéről felhozattak. És a midőn a kerületi közgyűlésnek 38 tagja 14 ellenében tehát majdnem háromszoros többséggel ezekre az akadályokra való tekintettel azt határozta el, hogy a f. év őszén nem nyitjuk meg a bölcséleti tanszakot, nem nyitjuk meg azért, mert ez az alkotás csak egy idéten, épen

nem életre való alkotás lenne, hanem igenis azt az évi 30,000 korona kamatot, melyet a szívével gondolkozók már most elkölteni szeretnének: további tőke szaporításra fordítjuk, — és várunk egy politikailag is nyugalmasabb időre, a mikor a politikai válságnak elmúltával a nemzetnek akarata fog érvényesülni az egész vonalon, — a mikor egy törvényhozási alkotással állam politikai szempontból feltétlenül biztosítjuk a debreceni egyetemnek nemcsak fennállását, hanem önkormányzatát és országos érvényű képesítését is: akkor „**Igazmondó**“ urnak és testvéreinek a szenvedélyes elvakultságban azt mondani, hogy a debreceni egyetem a *Heródesek és Kajafások kezei által megfojtott és nem támad fel többé soha*: hát ez olyan tulzás, amely komoly figyelembe vételre egy másodpernyi időre sem tarthat számot.

Egyébiránt az ily szertelenkedő urak olvassák el a Debreceni Protestáns Lapok legutóbbi számának 351-ik lapján foglaltakat és ebből a feltétlenül hiteles forrásból megtudhatják, hogy csakugyan nem történt egyébb, hanem csak az, hogy „*a debreceni egyetem ügye némely függőben levő és aggályosnak talált kérdések tisztázása végett az igazgató tanácshoz utasított*“.

Nem halt meg tehát a magyar protestáns egyetem, csak nem hagyták idétenül megszületni. Hanem igenis a magzat, az eszme él és élni valóra válni, ragyogni fog, hogy a siratók szemei elvakulnak a fényességtől.

Csak a kishitűség, vagy a roszkarat mondhatja hát azt, hogy mindez vagy álon vagy hazugság.

Sapientia sat est.

Ideges párbeszéd.

Irta: Zöldi Márton.

Az estnek megnyúlt árnyéka alig enyhített valamit az augusztusi nap tikkasztó hőségén. A levegőnek mozdulatlan tunyasága az állati tüdőt élénkebb tevékenységre kényszerítette. A szőlőhegy alján elterülő verandás nyárilak kertjének kavicsos útján alacsony, szőke asszony sétált könnyű, elegáns szabású szürke ruhában. Feltűnően dus hajfonata görög kontyba volt kötve.

A sétáló szőke asszony koronkint megállt s hófehér csipke-napernyőjének végével idegesen csapkodta a füvet.

Valami ingerült türelmetlenség mutatkozott a finom szabású, rózsás arcon. — De csak néhány percre. Utána mosolygott s az ajka körül megcsillant a fehér apró fogsor.

Eppen a magas, átláthatatlan leticia-kerítéshez ért, mikor hirtelen visszafordult. Lépteket hallott.

Egy magas, széles, lomha járású férfi közeledett, szalmakalapját a kezében tartva. Szabálytalan, de nem ellenszenves arcu, feltűnően barna volt. Csak a magas, kopaszodó homlokkrész ütött el az arcszíntől.

Szórakozott, gondatlansággal tekintett körül, mikor hirtelen észrevette a szép kis szőke asszonyt.

Meglóbálta a kalapját.

— Csókolom a kezét, nagyságos asszonyom.

A szőke asszony kedves mosolylyal viszonozta az üdvözlést. Kezet fogtak.

— Semmit sem hiszek a telepátiában, — mondotta a mosolygó szőke asszony, — sok ember látogatására voltam elkészülve, csak az önére nem, főügyész ur.

A főügyész, azaz főügyészi helyettes meghajította magát.

— Tudom, hogy nem várnak. És ez logikus. Oly ritkán tudok időt szakítani a viziteléshez.

A szőke asszony ingerkedve jegyezte meg.

— Aki akar, az tud. De ön nem akar s ez is érthető, mert nem érdekli a kisvárosi asszonyvilág. Erről az oldalról bizonyos nevezetességre tett szert. Pedig más ember az ön korában...

A főügyészi helyettes jóízű mosolylyal vágott közbe:

— Ha kimélni akarja hiúságomat, kegyeskedjék mellőzni minden vonatkozást koromra nézve.

— Az ön hiúságát főügyész ur? De hisz ön egy cseppet sem hiu. Ellenkezőleg, majdnem cinikus...

— Ohó, asszonyom, az ellen tisztelettel felebbezést jelentek be gyöngédebb felfogásához. Az igazság egyébként az, hogy nagyon el vagyok foglalva. Ezt az akták ijesztő garmadájjal tudom igazolni. De ma este...

— Meg akarta látogatni a férjemet? Igen?

— Igen.

— Valami peres ügyben? — tudakolta a szőke asszony.

— Nem. — hangzott a kurta válasz.

— Nos, — mondotta a szép kis szőke asszony egy kis kacérsággal, — ön belesett a verembe.

— Verembe?

— Igen, lehet, hogy nem a legalkalmasabb kifejezés, de hamarjában nem talállok mást. Férjem nincs itthon, egyedül vagyok, ma délután utazott el Aradra. Valami sorrendi tárgyalás... Ugy mondta... Apropos, főügyész ur, egy szakkérdést.

— Parancsoljon.

— Nem helyettesithette volna magát férjem egyik ügyvéd kollegájával Aradon? A főügyész vállat vont.

— Esetleg igen.

— Ugyebár? Lássá, nekem gyanum van, alapos, indokolt gyanum, hogy nem csupán a sorrendi tárgyalás vonzotta Aradra, vagyis négyszáz hatvan kilométer távolságra az én drágalátos férjemuramat.

— Ah!

— A lapokban olvastam, — folytatta az asszony fokozódó idegességgel, — hogy az a barna szubrett, ki tavaly nálunk énekelt botrányosan hamisan, de természetesen nagy sikerrel, sorrend szerint sokkal fontosabb az én drágalátos férjem előtt, mint a sorrendi tárgyalás... Ugyebár nevetséges a féltékeny asszony? Mindegy, én az vagyok. Egy szóval sem tagadom. S higgye el, csak egy vékony hajsza tart vissza,

Politikai válság.

A darabant-kapitány miniszterelnöksége kezd nagyon előtérbe lépni. Fejérváry Géza báróról mindenki tudja, hogy a királynak meghitt embere, a ki a hazafiság netovábbját, sőt életcélját a legfelsőbb hadur parancsának a teljesítésében látja. Éppenséggel nem hihetetlen tehát az, hogy Fejérváry még a lehetetlenségre, a parlamentnélküli kormányzásra is vállalkozik. Mindenesetre szerencsétlen vállalkozás lesz. Mert eltekintve attól, hogy alig fog minisztériumot kapni, a parlamentben éppenséggel nem fog boldogulni. Ha pedig alkotmányos uton sem adót, sem ujoncot nem fog kapni kénytelen lesz átérni a rendeletekkel való kormányzásra. Abból pedig előreláthatóan nagy baj lesz.

Báró Fejérváry Géza eddigi politikai működése, a magyar katonai aspirációkkal szemben mindig elfoglalt álláspontja indokoltá teszi különben azt az izgatottságot, melylyel esetleges miniszterelnökké való kinevezésének híret fogadják. Az ellenzéki politikusok kérdik, hogy miféle megoldást akar előkészíteni ez a magyar közjogban járatlan magyar érzésekben száraz katona? Jó szándéka is a csomóra legfeljebb csomót köt. Roszhiszemüleg jönne talán, törvényes állapotunk eltiprására? Hiszen ily célzat keresztyélvételére nemcsak báró Fejérváry Géza kévés, hanem az idők is lejártak. Ezt tapasztalhatja különben báró Fejérváry ő excellenciája maga is, aki minisztereket keresendő hivatalnok-kabinetje számára magának, de nem talál. Hiába kívánta megejteni erre a célra az összes ügyvezető államtitkárokat, Oberschall Adolf kuriai alelnököt, senki eddig kötélnék nem állt. Annak a kifeszített kötélnék, mely a nemzeti vívmányok lélegzetvételét igyekezne megfojtani.

Az ország feszült várakozással néz különben a jövő fejlemény elé. Bizakodik, — hogy Bécsben mégis jobb gondolatra ébrednek. De ha jön is báró Fejérváry Géza az országgyűlés feloszlásával, katonai dara-

bant-diktatúrával, ettől sem ijed meg senki. Az ilyen kormányzatnak itt csak Tiszavirág-élete lehet s végzete a csufos kudarc. — Azután jön a virradás, a béke — a nemzet és fejedelme között az anyagi gyarapodás, a kiegyenlítés korszaka nemzeti jogfeladások nélkül, a melyért ma minden magyar ember sóhajtván imádkozik.

Hire jár, hogy Justh Gyula a képviselőház elnöke az összes pártok kiváló férfait közös értekezetre akarja összehívni, hogy az inparlamentáris kormány nyal szemben a képviselőház egyöntetű álláspontja helyrekerdjék. Ugyane forrás szerint a szabadelvű párt minden közösséget megtagad Fejérváry Géza báróval, de csak majd akkor, ha a képviselőházat a kormány elnapolja, vagy fölösztatja, addig pedig a szabadelvű párt türelemmel várja az események fejlődését.

Ha nem lesz közös költség?

Érdekes fejtegetések jelennek meg „illetékes forrásból” arról a nagyon fontos kérdéstről, hogy mit tenne Ausztria, ha Magyarország megszüntetné a közös költségekhez való hozzájárulást.

A közös költséget a monarchia két állama addig a vámjövdelemből fizeti a következő módon: Ugy a magyar, mint az osztrák kormány minden hónapban kimutatást készít a vámbevételekről s az eredményt a két kormány közli egymással. Ezt a két összeget, az ausztriai bevételt és a magyarországi bevételt összeadják s az összes vámjövdelemből a kvóta arányában elosztják. Magyarországnak jut 34,4 százalék; mivel azonban a magyarországi vámbevétel soha sem éri el az összes vámbevétel 34,4 százalékát: Magyarország a vámjövdelemből soha sem küld egy fillért sem Bécsbe, hanem mi kapunk az ausztriai vámjövdelemből igen jelentékeny összeget.

Ha tehát Magyarország maholnap nem küldené meg a közös pénzügyminiszternek a katonai, diplomáciai stb. közös költségeknek Magyarországra eső részét, akkor ezt

az osztrák kormány legelőször is azzal viszonzná, hogy ő meg nem küldené el Budapestre a közös vámjövdelemnek rá eső részét, hanem ezt az összeget a közös államadóság kamatainak fizetésére s a többi közös költség fedezésére fordítaná, abban a reményben, hogy az egyetértés egykor majd csak helyreáll s akkor utólag majd elszámolhat egymással a két állam. Ausztria mindenesetre fizetni fogja a közös költségeknek rá eső részét, sőt kész a magyarok helyett is fizetni, helyesebben: a magyok tartozását is előlegezni, mert teljesíteni akarja kötelességét az uralkodóval szemben és mert Ausztria hitelét s a közös hadsereget főn akarja tartani.

Keglevich tragédiája.

A végzet utjai kiszámíthatatlanok. Ime tegnapelőtt még büszke, daliás alak volt gróf Keglevich István duzzadó hévvel és becsvágygyal, s ma már kihült teteme ott fekszik kiterítve, a halottasház ravatalán, és üvegesedett szemei nem kívánnak már ettől a világtól — semmit.

Nem tagadhatjuk meg emberi mivoltunkat. Bár nem ifju, de annál erősebb, ádáz ellensége volt annak a szent ügynek, — amelynek harcosai vagyunk mi is — szívünkhez a szánalom érzése lopózik és — mert ember volt ő is — tragédiája fölött szemünkbe könny tolu.

A halál a politikai küzdés élesre fent szabályját megtompította — nagyon. Az első pillanatban a politikai ellenfél képét elhomályosítja az a tudat, hogy egy szánandó ember tragikus sorsát szemlélteti velünk a végzet.

És önkénytelenül is levonjuk tragédiájából a lélektani következetességet.

Egész életében a tett embere volt: Fáradt, dolgozott, agitált és tette mindezt a nagy elmék gyakran bekövetkező, tuláradó szertelenségével. Szertelen és erőszakos volt, gyakran a kétségbejöttéig. Értett mindenhez.

hogy a legközelebbi vonattal ne utazzam utánna.

— Kár volna a fáradságért s az utiköltségért, — mondotta a főügyési helyettes szárazon. — Nincs kifogásom az ellen, hogy az asszony féltékeny legyen. Ön bizonyos mértékben ellenpróbája hitvesi szeretetének, ragaszkodásának. De a féltékenységet okosan kell adminisztrálni . . .

A széke asszony néhány pillanatig indulatosan suhogtatta a bezárt csipke-napernyőt, aztán beszélni kezdett halk hangon, de ideges gyorsasággal.

— Okosan adminisztrálni? Ön nem sejti, milyen deplacirozva helyezte el ezt a szót az én nállam? Ugyebár, ön már sok asszonyt látott, aki féltékenységből megölte az urát?

— Láttam.

— Én azt hiszem, hogy szintén ebből a fajtából való vagyok. Hiszem, mert okom van hinni . . .

— Oka? Mi az az ok, nagységes asszonyom? — kérdezte a főügyési helyettes komoly, szigorú arccal.

— Semmi, és mégis . . . Önnek megmondhatom. Ön nagy jogász, filozófus . . . A férjemtől hallottam. Ön az egyetlen ember, ki imponál neki. Megvallom nekem is. Nos, megmondom . . . Nagyanyám, ezt bizonyosan tudom, egy féltékenységi rohamában meg akarta ölni a nagyapámat . . . A fegyvert, pisztoly volt, úgy csavarták ki a kezéből . . . Vagy hat hétig elválva éltek. Én férjem könyvei között lapozgatva, olvastam az átöröklés elméletéről . . . Nem ér-

tettem jól mindent, de mégis hiszem, hogy van átöröklés . . . Ugyebár van?

Nem várta be a választ, hanem tovább folytatta:

— Érzem, tudom, hogy én képes volnék megölni a férjemet . . . Többet mondom: megmérgezni, ami aljas, alattomos . . . Mind egy . . . Látja, én ezt senkinek sem mondanám el, csak önnek.

— Nagyon megtisztelő — mondotta a főügyési helyettes leplezetlen gunnyal.

A széke asszony nem vette észre. Egész ártatlan mosolylyal kérdezte:

— Mondja, kérem, főügyész ur, bűn az, ha valaki gyilkos gondolatot hord a fejében?

— Nem. A törvény a szándékot nem bünteti.

— Különös — jegyezte meg a széke asszony eltűnődve. — Pedig néha milyen csekélység választja el a tettet a szándéktól!

— Gondolja?

— Igen, azt hiszem. Itt vagyok például én. Ha most ebben a pillanatban férjemet annak a szubretnek a társaságában talál-
nám . . .

— Megölné?

— Habozás nélkül . . . És lássa, hisztérikus göresöket kapnék, ha egy csirkének kellene a nyakát elvágni. Brrr!

Összerázkódott. Aztán mosolyogva folytatta:

— Lehet, hogy más asszonyt kibékít a válópör, engem nem, sőt felingerelne. El-

válni? Mi az? Semmi. Annál is kevesebb. Szabadalmat adni a férjnek, hogy folytassa amit megkezdett. Ohó! Igy nem alkuszunk.

Hirtelen megfogta a főügyész karját s a szemébe nézett.

— Tudom, hogy ön most engem gonosz bestiának tart. Ne is tagadja. Pedig nincs igaza. Mindjárt megmagyarázom. Mondja, kérem, de őszintén, ha ön házias ember lenne s a feleségét hűtlenségen érné, mit tenne? Nem ölné meg?

— Azt hiszem nem.

— Azt hiszi? Látja, ez már alkudozás. Pedig ön hideg, józan, fegyelmezett eszű ember s még sem meri mondani, hogy nem ölné meg a hűtlent. Jó, én egy lépéssel tovább megyek: én bizonyos erkölcsi defektust sejtek abban a férfiuban, ki megbocsátja a felesége hűtlenségét. Én ezt az embert nem tudnám szeretni. Megutálnám lágyágáért . . . Nem tartanám karakternek, főleg nem uri embernek.

A főügyési helyettes, ki eddig nyugtalanul állt egy helyben, hirtelen felkacagott:

— Uri embernek? Haha! Látja itt rejlik az egész baj. Az Isten az asszonyt nem uri embernek teremtette, hanem férjeknek. Ha ezen kellően gondolkodik s ha ezeket a gondolatokat egy alapos hidegvizkurával egészíti ki, a baj lényegesen megenyhül. Ajánlom magamat.

Kitűnően forgatta a kardot s széles mély ismeretei voltak a tudomány, a művészet terén. És a kardot arra használta, hogy jelentéktelen összekoccanás miatt ártatlan emberek vérént ontsa, és tudományos, művészi ismereteivel azt akarta elérni, hogy lépeződő rendszertelen álmvilágába hajtsa be a po-cia rendszeresen működő kerekét.

Szertelen volt politikai téren is. Szónoki kiválósága, amely a guny és metsző szúrás alkalmazásában érte el tetőpontját, arra ragadta, hogy durvaságokkal és indokolatlan sértegetésekkel félelmetes kardja hegye elé kényszerítse ellenfeleit.

Szertelen volt ő minden működési téren. És ez az, ami minket következtetésekre ösztökél.

Ha kardját, amely biztosabban dolgozott egy uchacius-ágyunál, eltette volna jobb időkre, amikor arra égető szükség lehetett volna.

Ha tudományos, művészeti ismereteit arra használta volna, hogy tengődő irodalmunk táborkarát lelkes, pártoló mágnás nemzedékekkel benépesítse.

Ha politikai fegyverét az amugy is gyámoltalan kormánytábor gyöngítésére nemesen és méltósággal használta volna.

Ha minden úgy történt volna, amint azt az ideális magyar lélek megkívánja egy magyartól, ma nem íránk nekrológot róla, hanem tisztelettel könyökeznők és rajongással vennők körül.

A szertelenség a tehetség megölője. A böles mérséklet és a higgadt megfontolás vezet egyedül az igaz utra.

*

A lefolyt tragikus párbajról szóló részletes tudósításunk a következő:

A párbaj.

Midőn a felek reggel a Fodor-féle vívőteremben megjelentek (IV. Koronaherceg-utca Trattner Károly ház I. emeletén), Keglevich némi bizonytalanság volt tapasztalható. Lehet, hogy gyakorlatul „pauzolt” de látszott rajta, hogy azért teljes elhatározással megy neki az életveszélyes dolognak. Henek térdizületi lobbja volt, melyet dr. Widder Bertalan előtte való nap is kezelte, úgy hogy baltérd bántalma miatt Henc határozott hátrányban volt Keglevich mellett, ki nálánál félféjjel magasabb és hosszú karu volt. E körülmény miatt dr. Widder, Henc orvosa, be is ment a belső szobában sétáló grófhhoz és kérte őt, hogy vegyenek mindketten hasbandaget, mert különben ő nem állhat jól semmiről. Keglevich röviden elutasította az orvost.

— Ehhez az orvos uraknak semmi kö-zük sincs. Dr. Widder most már Fodor mesterral konferált, mikép lehetne a veszélyes enyhíteni, végre altest-védő eimen mégis rádusputáltak a két félre egy-egy haskötőt, melyet jól kivattáztak. A nyak-, csukló és hónalj-bandageokat a fehér tornaingekre alkalmazták, melyet a felek magukra öltöttek.

Igy kiállítva, most már Fodor azon igyekezett, hogy lehetőleg e tühegyességű kardok helyett konikus (gömbölyű) végű kardokkal történjék a mérkőzés, melyeknél a szúrás kevésbé veszélyes. Keglevich azonban mindent mereven elutasított. A sorsolás Henc kardjainak adott előnyt s most már a feleket a csillár alá, három-három rövid lépésre a csillártól jobbra és balra állították föl. Mivel azonban ez is még nagy távolság volt és Fodor a támadás hevességétől félt, különösen hogy a fiatal Henc, a sértett igen erősen támad, a vonal felett még félkört húzott, amivel a felek közelebb jutottak egymáshoz.

A halálos szúrás.

A „rajta” kiáltás Szabó István vezérsegéd ajkairól elhangzott s Keglevich táma-

dott, Henc védekezett. Keglevich minden-képen szurásokkal akart boldogulni, különösen Henc nyakát akarta átszurni, ahol a nagy ér fekszik. Ellenfele ügyesen védekezett s e közben két lépést hátrált. Keglevich most már két fejjegást mért ellenfelére, ki erre visszakapva fejét, mereven előre tartott kardjával akarta ellenfelét távortartani magától. Keglevich most a nyak átszurást biztosra vette és ellenfelét oly hevesen rohanta meg, hogy mellette oldalt átszurta s e pillanatban a mereven kitarított kardba belerohant. Keglevich kardja túl ment Henc válla felett, Henc kardja Keglevich bal mellén 4 centiméternyire a mellbimbótól hatolt be és hátul a bal lapockán kijött.

E pillanatban dr. Widder orvos ekiáltotta magát:

— Fogják meg, ájtott rajta a kard!

Henc visszahuzta a kardját. Keglevich állva maradt, szája föl pattant, de hang nem jött ki rajta. Két lépést hátrált még, ekkorra felfogták, de már halva volt. A földre lefektetvén, hátán némi vér kezdett kiszivárogni. A melléje letérdelő orvosok a rögtön beállt halált konstatálták.

H I R E K.

Ifj. Bányai István meghalt.

A debreceni polgárságnak ismét gyásza van. Gyors egymásutánban térnek meg Isteni-kező polgáraink legjobbjai. A budapesti Herzel-féle szanatórium egymásután szállítja a halottakat Debrecenbe. Még nem zöndült ki a fű Kéki Sándor sírján, máris újabb halálesetről kell hírt adnunk. Ifj. Bányai István városi bizottsági tag az ev. ref. egyház presbytere és a debreceni gazdasági egyesület alelnöke három heti súlyos betegség után e hó 28-án Budapesten a Herzel-féle szanatóriumban meghalt. Régóta kinzó betegsége gyógyítása véget Budapestre utazott és ott egy nagyobb műtétnek vetette alá magát. A műtét sajnos nem sikerült, s rövid szenvedés után Ifj. Bányai István meghalt. Holt tetemét a család Debrecenbe szállította, ahol holnap helyezik örök nyugalomra, a Kossuth-utcai temetőben. A család a gyászszertől a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudjuk, a felejthetetlen jó férj, gondos édesapa, szerető fia, szerető vő és hű testvér, sógor, nagybácsi és jó rokon néhai polgár ifj. Bányai István Debrecen sz. kir. város bizottsági tagjának, az ev. ref. egyház presbyterének, — a debreceni gazdasági egyesület alelnökének folyó hó 28-án este 9 órakor, életének 51-ik, boldog házasságának 28-ik évében, Budapesten 3 heti súlyos szenvedés után történt esőndes elhunytát. Kedves halottunk földi részei hazaszállítatván s folyó hó 31-én, szerdán délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szeriut, Hatvan-utca 27-ik számú házunktól, a Nagytemplomban tartandó gyászszertartása után a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonnainkat, ismerőseinket, az elhunytak jó barátait szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1905 május 30-án. Béke poraira! Bánatos özvegye: polgár ifj. Bányai Istvánné szül. Harsányi Erzsébet; Gyermekai: István, nejével Hering Gizellával s gyermekével Gizikével. Ilonka, férjével Neudert Richárdval cs. és kir. főhadnaggyal. Erzsike. Édes apja: Id. polgár Bányai István nejével. Anyósa: özv. Harsányi Jánosné. Számos testvére gyermekeikkel s az egész rokonság.

— Magyar kísérő nélkül. Berlinből érkezett távirat alapján jelenti a „Neue Frere Presse”, hogy a német trónörökös esküvőjén I. Ferenc József-et, mint Ausztria-és Magyarország uralkodóját Ferenc Ferdinánd főherceg fogja képviselni s hogy e minőségében Windischgratz Alfréd herceg, az osztrák uralkodó elnöke kíséri őt utjában.

rák uralkodó elnöke kíséri őt utjában.

Magyarország közjogi méltóságát immár másodszer éri sérelem a trónörökös illetén közjogi szereplése kapcsán. Pétervárott képviselte az uralkodót s ekkor egy osztrák államférfi mellett, magyar részről Zichy János grófot akarta magával vinni a trónörökös. Minthogy ez a választás Zichy János gróf politikai pártállása folytán akkor a parlamentáris elvekkel ellenkezett, felszólaltak ellene s a dolgot úgy intézték el, hogy a magyar állami-ság képviseletében senki sem ment a trónörökössel. Most aztán még flagrán-sabb megsértését találták ki a magyar államiságnak. A trónörökös egyedül az osztrák uralkodó elnökét viszi magával kísérőül és még kíséret sem történik arra, hogy magyar kísérő is menjen vele. Így tűnik ki ez a föntidézett berlini táviratból. Ma mikor ugyanis a legvitálisabb sérelmek korát érjük, nem lehet elmulasztani, hogy Magyarország közjogi állásának erre az újabb riktó semmibebevételére rá ne mutassunk. Ugy látszik komolyan ki akarnak kötni velünk Lajthán tuli sógoraink és éppen a külföld előtt próbálnak ismét elsikkasztani bennünket. Vigyázz sógor, mert ha kifogyunk a türelemből, akkor oda ütünk, ahol nem is viszket.

— A jog és pénzügyi bizottság tegnap délután Bészler Károly tb. főjegyző elnökelete alatt, miután Vecsey főjegyző Pesten tartózkodik, ülést tartott, amelyen a bizottsági tagok csaknem teljes számmal megjelentek. Az ülés egybehívásának indító oka a városi villamos telep felállításának kérdése volt. Ismeretes és legutóbb mi is részletesen ismertettük a villamos telep kérdését és levontuk azt a meggyőződésünket, hogy a villamos telep felállítása a kedvező konjunkturák következtében nemcsak indokolt, hanem kötelessége is Debrecen városának. A jog és pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Debreceni Jenő terjesztette elő az ügyet a költségvetéssel együtt. Magoss György, Szántó Sámuel és Balkányi Miklós hozzászólása után a bizottság egyhangulag úgy határozott, hogy a közgyűlésnek a villamos telep sűrűs felállítását javasolja. A mai tanácsülés a jog és pénzügyi bizottság javaslatát azon módosítással terjeszti a közgyűlés elé, hogy alternatívaként utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy a villamos telep létesítésének költségeit biztosító törlesztéses kölesént vegye fel valamely banktól, vagy a városi alapok valamelyikétől arra való tekintettel, hogy melyik módozat előnyösebb a városra.

— Öngyilkos honvédhadnagy. Kovács Jenő, a debreceni honvédegyesület hadnagya tegnap délután Eötvös-utca 9 sz. a lakásán szíven lötte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának okáról különféle ellenőrizhetlen verziók jöttek forgalomba, amelyek közül azonban egyiket sem lehet teljes bizonyossággal megerősíteni. A romantika a szerelem halottját és áldozatát siratja el benne, míg a való élet hangja azt hiszi, hogy könnyelműségének és adósságesinálásnak áldozata. A tény az, hogy egy ifju, szép reményekre jogosító katona-életnek vetett végett tegnap könyörtelenül az ölmogyó. Az ifju, mindössze 22 éves hadnagy Kovács István löcsei gymnasiumi tanárnak volt a fia, a ki szerető gonddal és nagy reményekkel segítette előre fiát pályáján. Az ifju hadnagy még szombaton este a honvédlaktanyával szemközt lévő „kék-

maoskához" címzett vendéglőben mulatott bajtársaival, s ma már hült teteme ott fekszik a honvédkórház halottsházájában, a hol már a kétségbeesett atya is elzokoghatja nehéz bánatát. Az öngyilkosságot délután 5-6 óra között követte el, Legényét szándékosan eltávolította hazuról, hogy tette nek senki se lehessen megakadályozója. A golyó szívért furta keresztül, s azonnali halált okozott. Az öngyilkosságról édes atyját és testvéreit távrratban értesítették.

— **Debreceniek a budapesti tornaünnepélyen.** Ahol az ország minden részéből összesereglettek a diákok, az országos tornaünnepélyen, a debreceni ifjak is kivették a maguk részét. A 3 méteres futómászás győztese között első helyen ott volt Molnár Albert a kollégium növendéke. A kötélhúzásban ugyancsak az első díjat nyerték el a debreceni diákok. A derék tornász csapat tegnap délután érkezett vissza a fővárosból a felügyelő tanárok vezetése alatt. Lesz alkalom hetekig beszélni az itthonmaradtaknak a Budapesten töltött felejthetetlen napokról. — A helybeli főreáliskola 39 növendéke és 5 tanára ma hajnalba jött vissza a budapesti tornaversenyéről. Eredményül hoztak három oklevelet: egyet a huszas csapat nyert, egyet a mintacsapat, egyet pedig a botokkal bemutatott fűzésért kaptak. Azonkívül a futás-mászás összetett versenyben bronzérmot kapott Ludvig Ferenc és Klein Jakab. A szabad időben a főváros látványosán kívül jutott még egy quincumi kirándulásra és az óbudai hajógyár megtekintésére; hétfőn pedig Visegrádon járt az intézet. Az utnak ez a tanulmányi része époly fontos célja volt, mint maga a tornaverseny. Az egész utiköltség fejenként 22 korona volt, melyből még a tornaing, sapka és öv ára is kikerült.

— **A városházán** ma délelőtt Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt teljes tanácsülés volt, amelyen elsősorban szembavették a decemberi közgyűlés által megállapított skontrot a azután a közgyűlési tárgyakat készítették elő és határozták meg.

— **Horvátország és Dalmácia egyesítése.** Zágrábról írják: Az országos gyűlés ellenzéki képviselő tagjai szombaton tartott értekezletükön Frank dr. és Derencin dr. képviselőkkel és a zagorai plébánosból álló bizottságot választottak, a mely legközelebb elábratamot fog előterjeszteni, hogy *mily módon lehetne a dalmát és isztriai képviselőket megnyerni oly közös akció részére, a melynek célja Dalmáciának Horvátországgal való egyesítése.* A legközelebbi értekezlet június 6-án lesz s akkor megállapítják a napot, a mikor a dalmát és isztriai képviselőket közös értekezletre hívják.

— **Hirtelen halál.** A vágóhid egyik sertésöljében halva találtak Szilágyi István vágóhídi szolgát. Az esetről azonnal jelentést tettek a rendőrségen, ahonnan Nagy Imre biztos és Dr. Balkányi Ede orvos mentek ki a helyszínére. Dr. Balkányi Ede orvos a vizsgálat után kijelentette, hogy Szilágyi halálát szívszélhűdés okozta. Az ölben lévő sertések a hullát érintetlenül hagyták.

— **Katonai alapítványi helyek.** A honvéd ludovika akadémiában megüresedett egy alapítványi hely. A városi tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a két pályázó közül Márton Ernő ajánltassék. A soproni főreáliskolában megüresedett helyre a városi tanács első helyen: Szabó Istvánt; második helyen: Bikfalvy Imrét, harmadik helyen: Szabó Lajost ajánlja.

— **Beteg tanácsos.** Szabó Kálmán városi tanácsos néhány nap óta betegen fekszik. Állapota súlyos ugyan, de nem életveszélyes. Betegsége valószínűleg hosszabb ideig tartóztatni fogja hivatala, a katonai ügyosztály vezetésétől.

— **Sztrájk tárgyalás.** Az építő zárlat és a munkás sztrájk ügyében Végh Gyula főkapitány azt a helyes intézkedést tette, hogy a munkaadók és munkások megbízottait békéltető tárgyalásra hívta össze. A tárgyalást holnap tartják meg az ipartestület tanácstermében.

— **Halálozás.** Kóbor Kornél kadétörmester, joghallgató e hó 29-én reggel 9 órakor, életének 27-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése e hó 31-én, d. e. 10 órakor lesz.

— **Értesítés.** A magyar királyi honvédelmi Miniszter május hó 22-én kelt rendeletével megengedte, hogy a folyó évből fegyvergyakorlatra kötelezett nem tényleges állományú lovas legénység egy csekély része (lovas századonként legfeljebb 5 fő) folyó évi július hó 1-én a fegyvergyakorlat rovására 35 napra bevonulhasson. — Főleg mezőgazdák, eséllyel foglalkozó gépezek és egyéb oly igénybe, kik hatóságilag igazolva kimutítják, hogy ők az őszi fegyvergyakorlatokhoz való behívás esetén foglalkozásukban hátrányosan befolyásolhatnák. A július hó 1-én kezdődő fegyvergyakorlatra csak azok jelentkezzenek, — akik e célból közvetlenül az állományilletékes huszár ezred parancsnokságokhoz mielőbb és közvetlenül beérkezett az indokolt és a hatóságilag igazolt, továbbá honvéd igazolványi könyvükkel mellékelt kérvényük alapján erre engedélyt nyertek. Engedély csak a saját ezredhez leendő bevonulásra adható meg.

— **Antidol** a legjobb gyógyszer: fejfájás, ideges fejfájás, nátha ellen. A szert nem kell bevenni, egy pár csepp a tenyérre eldörzsölve s a használati utasítás szerint belegezve: azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja minden nap mindenki jót mond róla: kérdezze ösmerőseit, hogy: használta-e már az Antidolt? Egy üvegeske ára 1 kor. 20 fillér; 35-ször mulaszthatja el fejfájást. Debrecenben kapható: Mihalovits, Grosz Nagy Ferenc, Muraközy, Tóth Béla és Balázs Odön gyógyszerész uraknál.

— **Speciálista** férfi, fiú és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

— **Ki akar olcsón ruházkodni,** az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H.** és fia cégnél.

— **Helyi képes levelezőlapok** legújabb felvételek 100 drb. 90 kr. Harmai Pál antiquáriumban Fűvészkert-u. 14. Telefon 374. Írószek nagyválasztékban.

— **Üzleti könyvek** félárban. Cim a kiadóhivatalban.

— **500 drb.** minta érték nélküli zacskó félárban eladó. Cim a kiadóhivatalban.

— **Felhívás városunk kereskedőihöz!** Tisztelt kereskedő társaim! Az iparosok már akcióba léptek a kizárt építő munkások segélyezésére, nekünk épp ugy érdekünk, hogy a bérharc a munkásság győzelmével végződjön. A siker érdekében segélyezzük őket rendszeresen a kizárás tartama alatt. Részemről tehetségemhez képest aláírom a segélyezést. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 30. A képviselőház mai ülésén *Justh* Gyula elnökölt; az ülés előtt *Tisza* István felkereste *Justh*ot és kérte, hogy tekintettel arra, hogy *Keglevich* tetemének a vasúthoz szállítása délután három órakor lesz, az ülést egy órakor zárja be. *Justh* a kérést teljesítette. Napirend előtt *Zlinszky* István összeférhetetlenséget jelentett be *Percel* Dezső ellen, aki királyi kegyelemből híz nyugdíjnak feltüntetett kegydíjat. A bejelentést kiadták az összeférhetetlenségi bizottságnak.

A napirendhez *Rubinek* Gyula szólott először és *Gróf Károlyi Sándorral* polemizálva kifejti, hogy nem lehet át-

térni az önálló vámterületre, mert gazdasági érdekeinket a Széll és Körber féle vámtarifa jobban megvédi. *Szabó Kálmán* elfogadja *Kossuth* indítványát annál is inkább, mert soha nem voltunk olyan közel az önálló vámterület megvalósításához, mint ma. Ülés vége egy órakor.

Békésmegye a hevesi felirat mellett.

Budapest, május 30. Békésmegye törvényhatósága mai közgyűlésen egyhangú lelkesedéssel magáévá tette Hevesmegye feliratát.

Orosz-japán háború.

Pétevár, május 30. Péteváron óriási izgatottságot okozott az orosz flotta veresége. A tengerészeti minisztérium valószínűleg hirszolgálatot teljesít.

London, május 30. *Togo* az orosz flottát egészen a japán partokig üldözte, ahol az egész japán flotta intézett megsemmisítő támadást az orosz hadihajók ellen. Amely orosz hajók megmenekültek, azok valószínűleg elérik *Vladivosztokot*.

Nagy orosz vereség.

Az orosz-japán háború.

Ugy látszik, hogy *Rosdesztvnszki* végzete már betelt. Több és különböző forrásból származó távirat megerősíti ma azt a tegnapi jelentést, hogy a koreai szorosban tényleg tengeri ütközet volt s hozzá teszik, hogy az ütközet az orosz hajóraj nagy vereségével végződött.

Maga a pétevári távirati ügynökség is azt jelenti, hogy tengeri esata volt a koreai szorosban. Hogy nagyobb tengeri esata volt, abban a mai s alább következő táviratok után többé nem igen lehet kételkedni, az oroszok vereségét pedig a magasaki amerikai konzul hivatalosnak tekinthető távirata is megerősíti.

Hogy komoly dolgok történtek vagy folyamatban is vannak még, azt a tokiói jelentés is mutatja, hogy ott a tengeri hadműveletekre nézve nagy titoktartást gyakorolnak, mely — a távirat szerint — valószínűleg holnap délelőttig tart. Ekkorra remélték hát a japánok, hogy a történetekről pontos és végleges jelentést tehetnek.

Négy-öt nagy orosz csatahajó elsüllyesztéséről van szó eddig az eléggé agybehangzó táviratokban, ami minden körülmények közt végzetes csapást jelentene a balti hajórajra. Ugy látszik, hogy az orosz hajóraj két osztályban nyomult előre s a japánok a főosztályt támadták meg.

Távirataink itt következnek:

Nagy tengeri ütközet.

Csifu, máj. 30.

A balti flotta főhadosztályát tegnap lőtték a *Tsusima* és a japán part közötti csatona felé hajózni.

Sanghai, május 30.

Tsusima magasságában tegnap 5 orosz páncéloshajót, három cirkálót és hét torpedónaszádrombolót láttak. Az orosz szállítóegységek nem engedelmesskedtek a Kina részéről hozzájuk intézett felhívásnak, hogy *Vusungot* hagyják el.

Tokió, május 30.

Itt a flotta hadműveleteiről teljes titoktartást óvnak meg. Nem valószínű, hogy a titoktartást holnap délelőttig megtörnék. A kábelek és távirók a sajtótáviratokra nézve zártva vannak.

Tokió, május 30.

Itt azt hiszik, hogy a balti flotta, miután a *Saddle-szigeteknél* szemet veti fel, zárt sorokban *Tsushima* felé haladt avval a szándékkal, hogy ütközetbe bocsájtkozzék. Hic-

szert a flotta két osztályban közeledett a Koreai-szoroshoz. Azt hiszik, hogy a balti flotta egy része utasítást kapott, hogy kísérelje meg Vladivosztokot elérni, de felteszik, hogy Togo tengernagyot szigorúan utasították, hogy az ellenséges flotta főcsatahajóit tegye harcképtelenné.

Pétevár, május 30.

A pétevári távirati ügynökség csifui tudósítója jelenti: Egy ma éjjel 12 óra 40 perckor feladott sürgős táviratban: A japán konzulátushoz tegnap érkezett magánjelentések szerint a balti hajórajnak egy nagy része tegnap este találkozott a japán hajórajjal a koreai szorosban, a hol harc fejlődött ki.

London, május 30.

Kinai forrásokból eredő táviratok szerint a koreai szorosban nagy tengeri ütközet folyik.

Róma, május 30.

A Tribuna külön kiadásban közli a következő táviratot: Tienecin, május 28. Reggel 5 óra. Egy éjjel Tienecinbe érkezett jelentés azt mondja: A japánok a Cusima szorosban jelentékeny győzelmet arattak az oroszok felett. Négy orosz hajó elsüllyedt, több más többé kevésbé megsérült. Rosdestvenski hajórajja megsemmisítettnek tekinthető.

Washington, május 28.

A nagasaki amerikai konzul azt táviratozta az itteni külügyi hivatalnak, hogy a japánok a Korea-szorosban elsüllyesztettek egy orosz páncélos-hajót, négy orosz hadihajót és egy szerhajót.

REGÉNY-CSARNOK.

Apáca és kegyencső.

Regény a bécsi életből.

Magyarosította: Szabó Antal.

11

„Tehát szerelmes? Most értem már? Az öreg Bienenfeldnek — a mint mondják — két igen szeretetreméltó leánya van, valódi elsőrangú szépségek...”

„Őn téved, rám nézve már egy nő szépség sem veszedelmes többé. En ezen kis nyugtalan valomit, mit szívnek neveznek, elveszítettem...”

„Ugyan mikor?”

„Ugyan mikor is volt csak? Ah, tudom már, ugyanazon a napon, a melyen az őn nagybátyja, Werdenberg elnök ur nászát tartotta. Azon nap óta feltűnő ürességet érezek keblemben, s azon véleményben vagyok, hogy szívem kihalt...”

„Rögeszme az?”

„Magam is azt hiszem, talán akadok még orvosra, ki meggyógyít...”

A szivtelen férfi eszergetett könyvvivő-jének, a ki megjelenvén, azon megbízást kapta, hogy Hohenau urnak a kívánt összeget szolgáltatassa ki.

Az elnök unokaöccse még egyszer a leglekötöztettebb módon mondott köszönetet, s azon meggyőződésben ajánlotta magát, hogy egy kedélyes különre talált, hol könyörületlen uszorással vélt találkozni.

Talán más véleményben lett volna ez ifju, ha azon démoni mosolyt látta volna, melylyel e kedélyes különre ismét irasztalához ült.

Talán megirtóztott volna, ha azon veszteljesen villogó szemekbe tekint, ha meghallja, hogy minő elfojtott dühvel olvasta egy levélnek végét, melyet reszkető kézzel húzott ki egy fiokból.

„Eljen boldogul!” olvasá. „En megvizsgáltam szívemet s határozottam. Mi egy-

másnak nem nyújthatjuk azon szerencsét, a mit az élettől remélünk. Őn nevet ott, a hol én sírok, könnyeket csikar ki ott, hol én azokat letörölni akarnám, s bolygatja azon sebeket, melyek gyógyító irra várnak.

„Kegyednek a Mammon az istene, az enyém a könyörületesség. Kegye megveti azt, a mit én szeretek és a mit kegyed szeret, azt fájdalom, nekem gyűlölnöm kell. — Szegény vagyok, de az ég óvjon meg engem olyan gazdagságtól, a melyet annyi szerencsétlen ember átká nyom. Felejtsem el engem, hogy békében váljunk el egymástól. Wangen Amália...”

Kitalálja az olvasó, hogy ezen Wangen Amália Werdenberg elnök neje, a kinek nősülése napján vesztette el Erlenstein állítólagosan szívét.

Wangen asszony egy törzstiszt özvegye volt, — s Amáliában egyetlen gyermekét birta.

Azon kis vagyon, mit Wangen hátrahagyott, az Erlenstein banháznál volt leteleve, s az ő irodájában ismerkedett meg e két hölgyvel és szívét egy perc alatt elvesztette.

Szeretetreméltóságával és alkalmazkodni tudásával nemsokára sikerült neki az özvegyet a maga részére megnyerni, úgy, hogy kedves vendég lett annak házában, hol a legforróbb szívességgel fogadtatott.

Amália is, a mint látszott, vonzódott iránta, s néha több órán át elfogulatlanul elbeszélgetett vele, mint a háznak egy régi barátjával.

Erlenstein azt hitte, hogy már győzedelmeskedik.

Ő azonban csak felületet viszonyt óhajtott kötni, melynek megoldására sem pap, sem bíró nem szükséges. De minden kísérlete hajótörést szenvedett itt a becsületen és ártatlanságon, s drága ajándékai udvariasan ugyan, de határozottan visszautasítottak.

Szenvedélye ez által örült vágyódással fokozódott. Mesés összegeket pazarolt el, hogy Amáliát elkábíthassa, de nem ez volt az ut az igénytelen s erényes leánya szívéhez.

Görbe utakon tehát nem jutott célhoz. Végre elhatározta magát, hogy az egyenes utat kíséri meg, s megkérte a szeretett leány kezét. Az anya és leánya nem utasították őt vissza, hanem egy hónapi gondolkozási időt kértek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nemzetközi gazdaértekezlet Rómában. Római táviratok jelentése szerint vasárnap délelőtt a kapitóliumban ünnepiesen megnyitották a nemzetközi mezőgazdasági intézet kongresszusát az olasz király és a királyné jelenlétében. Ott volt Fortis miniszterelnök, Tittoni külügyminiszter és a többi miniszterek, az államtitkárok, a szenátus és a képviselőház elnökei, számos szenátor és képviselő, a diplomáciai kar tagjai, az idegen kormányok összes megbízottai, a szindikó és számos vendég. Rava földművelésügyi miniszter beszédet mondott, amelyben üdvözölte a nemzetek képviselőit, akiket meghívtak ebbe a parlamentbe, mely a földművelés előmozdítását szolgálja. Az összes nemzetek örömmel üdvözölték a király kezdeményezését. Olaszország felébreszti a földművelési hagyományokat, amelyek az országban minden időben fennállottak. Ezután Resi bej török nagykövet, mint a diplomáciai kar doyenje, kifejezte a külföldi kormányok és megbízottak érzelmeit a király iránt, valamint hálájukat a kongresszus elé terjesztett nagylelkű kezdeményezésért, mely az emberi tevékenység legkülönbözőbb megnyilvánulásaira nézve gyümölcsöző. Kiemelte azt a készséget, amelylyel az összes országok követték a király meghívását és végül köszönetet mondott az olasz kormányának az egybehívásnál való közreműködésért és Róma városának a szives vendéglátásért. Cruciani-Alibrani polgármester üdvözölte a megbízot-

takat Róma városa nevében, mely joggal büszke a király kezdeményezésére. Bár az idő esős volt, mégis nagy néptömeg gyűlt egybe az utcákon és a kapitólium környékén és szives ovációkban részesítette a királyi párt.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmének oszarnok jelentése.

1905. május 30.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 132—134 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 141—142 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 140—141 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 140—141 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 141—142 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 139—140 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 138—139 fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 136—137 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 135—136 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 132—133 fillérig. A hízott sertés üzletirányzata élénk.

Komlóssy Lajos

fűszer-, mag- és gazdasági czikkek raktára

DEBRECZEN, Piac-Hatvan-utca sarok

Ajáni:

Rézgálicz, Raffia, Juttafonalat

minőségét és olcsó árát illetőleg verseny nélkül list harmat (Oidium) szőlőbetegségek ellen kipróbált legjobb szer a réz-kénpor, eréleti francia-kénpor.

Ára 50 kilogrammos zsákokban 22 fillér kilónként, 2—10 kilogrammos zsákokban 22 fillér kilónként.

Használata legolcsóbb és mégis a legbiztosabb.

Kapható és megrendelhető:

Komlóssy Lajos

fűszer- és gazdasági czikkek raktárában

Debrecen, Piac Hatvan-utca sarkán.

Telefon 213. szám.

Telefon 213. szám.

A legjobb és legolcsóbb jó jó ivó vizü kut-fúrásokat, helyben és vidéken jótállás mellett, többféle szivattyukat nagy választékban, a legolcsóbb árak mellett készítek, ugyszintén vizvezetékeket és szivattyukat jutányosan javítok. Cséplő garnitúrákat és mindenféle gazdasági gépeket gyorsan s előnyös árért javítok.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Ehrenreich Sámuel,
Széchenyi-utca 44. sz. alatt.

Permetezéshez legtokéletesebb és legolcsóbb az országszerte elősmert, legjobb 8 versenyen első díjjal ki-tüntetett a **Vöréb István** által Debrecen Május 1-től I. ker. Szappanos-u. 10. szám, saját, házában gyártott pótszabadalma-zott „**Sugár**” permetező. Permetezőket tö-kéletes javítás és átalakítás végett elfogadok. Árjegyzéket ingyen, bérmentve.

Elsőrendű gyártmány!

Egyenként készül 61000 darab.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Egyedüli elárusító:

Keszler A. műszerész
Debrecen,
Városi bérház.

Direkt német posta és gyors gőzös szolgáltat, személy-szállítás a világ minden részébe.

Hamburg-Dover-Cherbourg-Newyork

Hamburg—Brazília	Hamburg—Mexikó
Hamburg—La Plata	Hamburg—Kuba
Hamburg—Kelet-Ázsia	Hamburg—Franciaország
Hamburg—Afrika	Hamburg—Anglia
Hamburg—Kanada	Hamburg—Közép-Amerika
Hamburg—Nyugat-India	

Genova—Newyork	
Nápoly—Newyork	
Genova—La Plata	
Dover—Newyork	
Cherbourg—Newyork	

Antwerpenből Canadába, Braziliába, La Platába, Nyugat-Indiába, Cuba, Mexikó és Kelet-Ázsiába. Havreből Braziliába, Nyugat-Indiába, Cuba, Mexikó és Közép-Amerikába.

Boulogneból Newyorkba, Braziliába és La Platába. A Hamburg—amerikai vonal gőzsei fényes ellátást nyújtanak, kitűnő és kényelmes utazást úgy a magán, mint a fedélközi utasoknak.

Tengeri kéjutazások:

Nyugat-Indiába	Közép-tengerre
A Keletre	A Rivierára
Az Északi-földre	Irland és az Északisarkra
Ir- és Skótorszába	s valamennyi híres fürdőhelyre.

Tengeri kirándulások.

Közelebbi felvilágosítás kapható a társaság összes ügynökségénél és a **Hamburg—Amerikai vonal** Hamburg. személyszállító osztályánál.

Mr. M. Rose
Berlitzrend szerű
Nyelviskolája

Francia, Német, Angol nyelv és irodalom.
— **Osztály és magánoktatás** —
Külön uri-, hölgy- és gyermektanfolyamok.
Felvételek naponta **d. e. 11–12,**
d. u. 5–6.
Simonfi-utca 42 szám.

Tóth Gyula
vaskereskedő
Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobban minőségben a **tavaszi idényre** kertészeti és gazdasági szerszámokat és felsze-reléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdő-kádak, jég szekrények, vas- és rézbutorok, peronos-pora és kerti feaskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huza'ok**, épít-kezősekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplikátor** (hőfejlesztő) betétek.
Legolcsóbb bevásárlási forrás.

BALATONFÜRED.

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegyében. Posta, távirda és telefon helyben.
Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 28-tól szeptember végéig.

Tiszta, ózoadus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szénasavas, vasas gyógyforrások, juhsavó-, tej- és szőlőxra. — Masszás. Szénasavas meleg pezsgőfürdők Schwartz-rendszer szerint. — Szénasavas hidegfürdők, Gőzfürdő, zuhanyok, balaton-tavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvély, gümőkór, csusz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, re-kedség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-vérbőrség, női bajok és idegbán-talmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és célszerű berendezésű gyógy-terem, sétaesernők, árgyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, tэрzene, naponta színelőadások, hetenkint táncmulatság élvezetes kirándulások, séta csolnokázás. Elegáns lakások, esinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 16-ig és augusz-tus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenkint 4 koronától, Vasuti állomások: Siófok és Veszprém. Siófokról gőzhajón 1 óra. Vesz-prémtől bérkocsin 1 1/2 óra. Vasuti szezonjegyek 33 1/3%-os kedvezményvel, menetérti jegyek 3 napi érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főorvosa: **Dr Huray István**, kir. tanácsos. Lakásmegrendelések, előleg beküldése mellett. **Lingl Valerián** fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványviznek, mely mint étrendi víz is igenkedvelt, főraktárosa: **Edesky L.**, udvari ásványvizszá-llító **Budapest**en. Ezenkívül kapható a balatonfüredi kutkezelőszéknél, **Szemerey Jánosnál Veszprémben** és **Simon Györgynél Székesfehérvárott**. Prospektussal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

Megérkeztek!!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,
Gyapjú és borduros De-
lalnek 30 krtól feljebb,
Bluse selymek,
Divatos ruhadíszek, Csip-
kék, szalagok és belés-
árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsater.

Naponta friss érkezésű uradalmi
tea-vaj kapható

Kertész Miklós

fűszer és csemege üzletében,
Csapó-utca és kenyér piac
sarkán.

Csehországban az egeri
BARENTHÉ-Éle SZÖNYEGGYÁR FELOSZLOTT,
árakészletét megvettük és
rendkívül olcsó áron
árusítjuk el.

Tapestry futó szőnyeg 85kr
Velvet nyírott „ 1 frt 75 „
200/300 cm. Tapestry „ 13 „ 50 „
Egy teljes Szőnyeg-
behuzat divánra 9 „ 50 „

Bosznay F. Társa

szőnyegháza
Debrecen, Kossuth-utca 5.

168

telefon számot
tessék kéri,
megkapja ön
az összekötte-
— test —

FÖLDVARI L.

debreceni első elektrotechnikai vállalattal,

ahol motoros-kerékpárok, Steyer fegyvergyári és más
elsőrendű gyártmányú kerékpárok, varrógépek és
ezeknek alkatrészeknek van a gyári raktára,
ugyanezen cikkek javítását szakszerűen,
jutányosan elvállalja.

TELJES

Lovagló felszere-
lések. Új hőrön-
dők, berendezett

Kézi táskák, mindennemű
Utazási cikkek, Tennis racket-
tek és labdák, hálók
nagy választékban, olcsó áron
Borsos Katánál Debrecen
Városháza.

Megbízható cégek

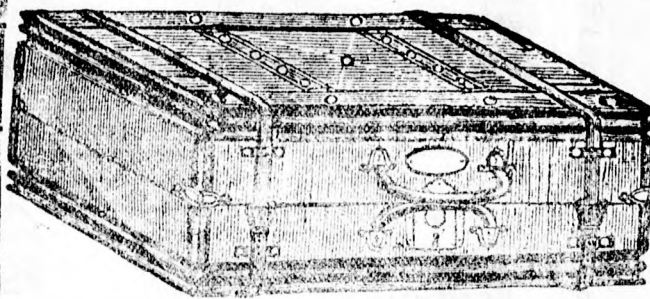
Killer Ede egyedüli gőzerőre berende-
zett butorgyár, Debrecen.

Kun Márton kötszer-, keztyű-, pipere- és
kézműáru-üzlete Debrecen, Piac-utca 12.
szám (Stenczinger-ház) megnyílik június
hó 1-én.

Fényképészeti cikkek gyári árbana **Schwartz-**
féle pipaüzletben kaphatók.

Krausz Gyula kézi munka, rövidáru és
előnyomda üzlete Debrecen, Kossuth-
utca 15. szám.

Sírkövek legolcsóbban kaphatók a Debreceni
köiipar vállalatnál Piac-utca 56.

Miklósné és Társa

mindenféle bőrönd (kof-
fer) és táska javítá-
sokat olcsón, szaksze-
rűen és pontosan esz-
közlünk, nagyraktárt tar-
tunk saját gyártmányú
kofferekből, utazó táskák-
ból, a legolcsóbb árak
mellett. Megrendeléseket
méret után is készítünk.
bőrönd (koffer) gyára,
Debrecen, Piac-u. 26, a nagytőzsde mellett.

Pászka Romulusz

kávé és tea behozatala Fiume.

Ajánlja:

termeshű káveit

5 kilós posta-
csomagokban el-
vámolva és bér-
mentve.

a következő leszállított árakban:

Szám	Megrendelésnél célszerű a kávé számát is idézni	1 kiló		5 kiló	
		K.	f.	K.	f.
1	Santos — természetes, válogatott	2	50	12	50
2	Menado-Liberia — igen nagy szemű, sárgás barna	2	90	14	50
3					
4	Portoriko — közepes nagyságú, keresett.	2	90	14	50
5	Portoriko Piraldi — legfinomabb Portoriko faj	3	60	18	—
6	Kuba — finom	3	—	15	—
7	„ — finomabb	3	20	16	—
8	„ — legfinomabb	3	50	17	50
9	„ — gyöngy igen jó minőség	3	20	16	—
10	„ — különlegesség — legfin., gyönyörű nagy	3	70	18	50
11	Jamaika — általánosán ismert jó kávé	3	10	15	50
12	Kék Jáva — igen szép, egyenlő szemű	3	30	16	50
13	Arany Jáva — Menadoszerű, könnyű súlyú	3	40	17	—
14	Neilgherry — súlyos fajkávé, igen ajánlható	3	40	17	—
15	Ceylon, finom	3	50	17	50
16	„ Plantacio — legfinomabb Ceylon faj	3	80	19	—
17	„ gyöngy Plantacio — legfin. Ceylon faj	4	20	21	—
18	Mokka arabiai — töredezett, de rendkívül finom	3	60	18	—
19	Men-Liberia — Kuba 6 sz.	—	—	14	75
20	Portoriko 4. sz. — Kuba gyöngy	—	—	15	25
21	Arany Jáva — Jamaika	—	—	16	25
22	Mokka — Kuba különlegesség	—	—	18	25

Pontos és tisztességes kiszolgálásról kezeskedem. A meg nem
felelő árut kicserélem, avagy kívánatra a pénzt visszaadom.

Részletes árjegyzék ingyen !!